

קדש עליו היום

יפתח קשת

פתיחה

במאמר נבחן את השתלשלות המושג "קדש (עליו) היום". אנסה להראות שהוא משקף שיטה הלכתית שממנה נגזרות סיטואציות מסוימות המתוארות ומנומקות באמצעותו. נבחן את שימוש במקורות הלכתיים ואגדתיים.
נביא שני מקורות שישמשו כמסד ראשוני לדיון:

א. מדרש ילמדנו, (ורטהימר), בראשית, ד"ה "תוצא הארץ נפש חיה":
"... בששי היה לו לברוא של יום ששי ושל יום שביעי ... אלא כך היה בורא אותן תחילה היה בורא נפשות ואח"כ היה בורא להם גופות וכיון שברא גופות לחמש נשאר נפש חיה למינה והיה בין השמשות **וקדש היום** ולא ברא להן גופות והם הן המזיקים הללו והה"ד אשר ברא אלוקים לעשות"

אמר ר' יהודה ברבי שלום כשם שברא את הכל לא היה יכול לבראות את אלו בשעה קלה אלא בא ללמד לבריות שאם היה אדם בא בדרך והיה בידו כלום או עוסק בדבר **וקדש עליו היום** משליך אותו מייד שהרי הקב"ה עד עכשיו היה בורא והולך ובשביל **שקדש היום** לא ברא שנאמר 'אשר ברא אלוקים לעשות'."

מדרש האגדה מאפשר לנו להבין את משמעותו המילולית של המושג "קדש עליו היום". הוראתו של "קדש עליו היום" היא, יום השבת נכנס, 'קדש', מאליו. הטוטאליות של כניסתו מומחשת בספור המדרש – אף הקב"ה נאלץ לחדול ממלאכתו מפני ש"קדש היום".

ב. תוספתא מסכת ברכות (ליברמן) פרק ה' הלכה כ"ה:
"דברים שבין בית שמיי לבית הלל בסעודה בית שמיי אומר מברך על היום ואחר כך מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר **קדש היום** ועדיין יין לא בא ובית הלל אומר מברך על היין ואחר כך מברך על היום שהיין גורם לקדושת היום שתאמר"

בתוספתא, המונח "קדש עליו היום" מובא כטעם לשיטת ב"ש. כניסת יום השבת נכנסת למציאות ההלכתית.

א.

נבדוק את המקורות התנאיים בהם מופיע "קדש (עליו) היום":

תוספתא (ליברמן)	משנה
ברכות פרק ה' כ"ה: דברים שבין בית שמיי לבית הלל בסעודה בית שמיי או' מברך על היום ואחר כך מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר קדש היום ועדיין יין לא בא ובית הלל אומ' מברך על היין ואחר כך מברך על היום שהיין גורם לקדושת היום שתאמר	ברכות פרק ח' א': אלו דברים שבין בית שמאי ובית הלל בסעודה בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין ובית הלל אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היום:
שבת פרק א' כ"ב ¹ : בית שמיי או' אין מוכרין לנכרי ולא טוענין עמו ולא מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ואי זהו מקום קרוב [עד שיגיע לבית הסמוך לחומה] ר' עקיבא או' כדי שיצא מן הפתח ו יקדש עליו היום	שבת פרק א' ז': בית שמאי אומרים אין מוכרין לעובד כוכבים ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:
שבת פרק י"ג י"ד: מעשה ברבן גמליאל זקנים שהיו באין בספינה ו קדש עליהן היום ... באותה שעה עשה גוי סקלא לירד בו אמרו לו מה אנו לירד אמ' להם הואיל ולא בפנינו עשאו מותרין אנו לירד בו וירדו בו הזקנים	שבת פרק ט"ז ח': מעשה ברבן גמליאל זקנים שהיו באין בספינה ועשה עובד כוכבים כבש לירש בו וירדו בו רבן גמליאל זקנים:
שבת פרק י"ג י"ד: מעשה ברבן גמליאל זקנים שהיו באין בספינה ו קדש עליהן היום אמ' לו לרבן גמליאל מה אנו לירד אמ' להם צופה הייתי והיינו בתוך התחום עד שלא חשיכה אלא נטרפה הספינה פעמים הרבה ..	עירובין פרק ד' ב': פעם אחת לא נכנסו לנמל עד שחשיכה אמרו לו לרבן גמליאל מה אנו לירד אמר להן מותר אתם שכבר הייתי מסתכל והיינו בתוך התחום עד שלא חשיכה:
פסחים פרק י' מזגו לו כוס ראשון בית שמיי או' מברך על היום ואחר כך מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר קדש	פסחים פרק י' ב': מזגו לו כוס ראשון בית שמאי אומרים מברך על היום ואח"כ מברך על היין ובית

¹ גר"ש ליברמן מגיה עפ"י דפוס ראשון וכ"י אוקספורד. בכ"י ערפורט ווינה לא מופיעים הסוגרים המרובעות ו"קדש עליו היום" מובן כהסבר מהו "מקום קרוב" בדברי ב"ש.

הלל אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היין ואחר כך מברך על היין ואחר כך מברך על היין	היום ועדיין יין לא בא ובית הלל אומ' מברך על היין ואחר כך מברך על היין גורם לקדושת היום שתאמר
--	--

"קדש עליו היום", בתוספתא², מתאר כניסת שבת על מציאות דינמית – "היו מסובין", "היו באין בספינה", "יצא מן הפתח". "קדש עליו היום" אינו מופיע במשנה **ולו פעם אחת**, לא בקונטקסט הלכתי מובהק, כטעם לשיטת ב"ש, ולא כתיאור לכניסת שבת בזמן בין השמשות. הסבר אפשרי לכך הוא ש"קדש עליו היום" מתאר מציאות הלכתית המתאפשרת רק לשיטת ב"ש, ולכן, רבי אינו גורס את "קדש עליו היום" במשנה.

ב.

נבחן כעת את מחלוקת ב"ש וב"ה בעניין מלאכות המתחילות בע"ש וממשיכות מעצמן אל תוך השבת בשלושה מקורות תנאיים.

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כ' ה"ט:

"ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך זו היא שבית שמאי אומרין אין שורין דיו וסמנין וכרשינין אלא כדי שישורו מבעוד יום ואין פורשין מצודות חיות ועופות אלא כדי שיצודו מבעוד יום. ואין טוענין בקורת בית הבד ובעיגולי הגת אלא כדי שיזובו מבעוד יום. ואין פותקין מים לגנות אלא כדי שתתמלא מבעוד יום ואין נותנין בשר בצל וביצה על גבי האש ולא תבשיל לתוך התנור אלא כדי שיצלו מבעוד יום ובית הלל מתירין בכולן אלא שבית שמאי אומ' ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך שתהא מלאכתך גמורה מערב שבת ובית הלל אומרין ששת ימים תעבד עושה אתה כל ששה ושאר מלאכתך היא נעשית מאיליה בשבת ועשית כל מלאכתך שתהא בשבת כמי שאין לו מלאכה."

שיטת ב"ש במכילתא דרשב"י היא איסור מוחלט על מלאכה הנעשית מעצמה בשבת, המתבסס על מדרש פסוקים.

² תוספתות ללא מקבילות במשנה:

ברכות פ"ה ה"ב: "מעשה ברשב"ג ורבי יהודה ורבי יוסי שהיו מסובין בעכו וקדש עליהן היום."
ברכות פ"ה ה"ג: "אורחין שהיו מסובין אצל בעה"ב וקדש עליהן היום."
שבת פ"ב ה"ד: "השכח תבשיל על גבי כירה וקדש עליו היום."
שבת פ"ג ה"ח: "השכיח פת בתנור וקדש עליו היום."

משנה מסכת שבת פרק א' משניות ד'-ח':

"ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו
ורבו ב"ש על ב"ה וי"ח דברים גזרו בו ביום:
בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד
יום ובית הלל מתירין:
בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו
מבעוד יום ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין
בין שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו
מבעוד יום ובית הלל מתירין:
בית שמאי אומרים אין מוכרין לעובד כוכבים ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו
אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:
בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס עובד כוכבים
אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכולן בית הלל מתירין עם השמש:
אמר רבן שמעון בן גמליאל: נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס
עובד כוכבים שלשה ימים קודם לשבת
ושוין אלו ואלו שטוענים קורות בית הברד ותולין עגולי הגת:"

לשיטת ב"ש במשנה יש חריגה אחת, שבה מסכימים ב"ש לשיטת ב"ה ומתירים מלאכה הנעשית
מאליה. חריגה זו משיטת ב"ש במכילתא נמצאת גם בתוספתא בשבת.

תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק א' הל' כ"כ"ג:

"אמרו בית שמיי לבית הלל אין אתם מודין שאין צולין בשר בצל וביצה בערב
שבת עם חשיכה אלא כדי שיצולו אף דיו סמנין וכרשנין כיוצא בהן אמרו להן
בית הלל אי אתם מודין שטוענין קורות בית הברד ותולין עגולי הגת ערב שבת
עם חשיכה אף דיו סמנין וכרשנין כיוצא בהן אילו עמדו בתשובתן ואילו עמדו
בתשובתן אלא שבית שמיי אומ' ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך
שתהא כל מלאכתך גמורה מערב שבת ובית הלל או' ששת ימים תעבד
מלאכה עושה אתה כל ששה בית שמיי או' אין מוכרין לנכרי ולא טוענין עמו
ולא מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ... **פותרין מים לגנה בערב**
שבת עם חשיכה והיא שותה והולכת בשבת נותנין קילור לעין ואספלנית

למכה בערב שבת עם חשיכה והן מתרפין והולכין כל השבת כולה נותנין
גפירת תחת הכלים בערב שבת עם חשיכה והן מתגפרין והולכין בשבת נותנין
מגמר על גבי גחלים בערב שבת עם חשיכה ואין נותנין חטים לרחים של מים
אלא כדי שייטחנו.

התוספתא קשה להבנה, מחד היא זהה למכילתא דרשב"י במדרש הפסוקים של ב"ש, ומאידך,
רשימת ההיתרים סותרת לכאורה את תביעתם למוחלטות השביתה ממלאכה, ותואמת את
המשנה בשבת.

הגר"ש ליברמן בהערה למדרש הגדול (הוצאת מרגליות) מסביר: "נמצאנו למדים, שלפי מכילתא
דרשב"י נחלקו ב"ש וב"ה בכמה הלכות שנישנו במשנתנו בשבת סוף פ"א בלי מחלוקת. דבר זה
יפתור לנו את אחד המקומות הסתומים בבלי. וכן שנינו בשבת ט"ו ע"א: "גופא אר"י אמר שמואל
י"ח גזרו וי"ח נחלקו. והתניא הושוו? בו ביום נחלקו, ולמחר הושוו" ... שמואל אמנם הודיע לנו
דבר חדש, אלא שמקור דבריו הוא במכילתא הבלית, מכילתא דרשב"י, ומשם אנו רואים
שמתחילה נחלקו ב"ש וב"ה בכמה דברים שנישנו במשנתנו בלי מחלוקת, ומכאן שמשנתנו נשנית
אחרי שהושוו ב"ש וב"ה והמכילתא לפני שהושוו, כלומר, בו ביום נחלקו (מכילתא דרשב"י) ולמחר
הושוו (משנתנו).

לעניות דעתי, ניתן להציע הסבר שונה. ההבדלים בין המכילתא דרשב"י, המשנה והתוספתא,
יתבארו לא כשנויים על רצף דיאכרוני (ציר הזמן) באותה שיטה, אלא כשלש שיטות מקבילות
ושונות.

ננסה להראות קשר בין מושג "קדש עליו היום" ובין שיטת ב"ש בתוספתא בעניין מלאכה
המותחלת בע"ש וממשיכה מאליה לתוך השבת. ראינו קודם, עפ"י מדרש ילמדנו, את משמעותו
המלולית של הביטוי. בנקודת זמן מסוימת הממשות קופאת, מתקדשת, בשבת. ע"י העברת
"קדש עליו היום" לקונטקסט הלכתי, יוצרים ב"ש מושג של קדושת שבת כישות הלכתית
מציאותית (חפצא) של שבת הבאה מאליה. כאשר האדם בא לפתוח בסעודה הוא ניצב מול שבת
מציאותית. מאחר שב"ש תופסים את הלכות שבת כעמידת האדם מול יום השבת המציאותי
הקדש עליו מובנת הרחבתם את אחריותו לגבי שביתה ממלאכה, אלא שאחריות זו מתפצלת
במקורות השונים של ב"ש לכיוונים מנוגדים.

נחזור כעת למחלוקת ב"ש וב"ה ונבדוק את מושג השבת של ב"ש בתוספתא עפ"י הירושלמי.

ג.

נבדוק את סוגיית הירושלמי העוסקת במחלוקת ב"ש וב"ה הנ"ל:

תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק א הל' ה', דפים ג' ע"ד-ד ע"א:

"מתני' בית שמאי אומרים אין שורין דיו סממנין וכרשינין כו'

ומה טעמהון דבית שמאי - ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך כל מלאכתך גומרה מבעוד יום. ומה טעמהון דבית הלל - ששת ימים תעשה מעשיך וביום.

מה מקיימין בית הלל טעמון דבית שמאי - ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, בעובדי ביידן.

ומהמקיימין בית שמאי טעמון דבית הלל - 'ששת ימים תעשה מעשיך וביום', כהדא דתני: 'פותקין אמת המים לגינה מערב שבת והיא שותה והולכת בשבת נותנין קילורית על גבי העין מערב שבת והוא מתרפא והולכת בשבת נותנין רטייה על גבי מכה מערב שבת מתרפא והולכת בשבת נותנין מגמר תחת הכלים מערב שבת והן מתעשנין והולכין בשבת נותנין גפרית תחת הכלים מערב שבת והן מתגפרין והולכין בשבת'."

סוגית הירושלמי מיוסדת על התוספתא. הגר"ש ליברמן ב'ירושלמי כפשוטו':

"כלומר דוקא במלאכה כשרייה שכולה מלאכה אחת, ואם לא נשרה לא עשה כלום ואם נשרה כבר עשה את כל המלאכה, בזה אסרו ב"ש, אבל אם חלק מן המלאכה נעשה כבר בערב שבת לא אכפת לנו אם תמשך המלאכה גם בשבת. וע"כ מותר לפתוק אמת המים לגינה בע"ש גם לב"ש, מפני שהתחילה כבר ההשקאה בע"ש וכן בקילורית ורטייה כבר התחילה הרפואה קצת מבעוד יום ולפיכך אין עליו חיוב להסיר אותה בשבת כי למעשה שלו כבר היו תוצאות מע"ש גופא, משא"כ בשריית סממנין, דיו וכרשינין, שבע"ש עוד לא הועיל מעשהו כלום ועיקר מעשהו הוא רק שתיעשה המלאכה בשבת וע"כ אוסרים ב"ש."³

³ עיין המשך הירושלמי הנ"ל שאלת ר' יוסי, הרי לפי הגיון התוספתא יש להתיר נתינת חיטים לריחים, שזו ג"כ פעולה מתמשכת ותשובת הירושלמי כי נתינת חיטים מוגבלת, מסיבה חצונית לעקרון המנחה של ב"ש. וכמו"כ ר' זעירא תוהה מדוע לא השיבו ב"ש לב"ה שקורות בית הבד ועיגולי הגת מתאימים לשיטתם "כבר נעקרה כל טיפה וטיפה ממקומן". עיין ג"כ בירושלמי שבת ה' ע"א על משנת "לא ייקוב". "שלא הותחל בכל טיפה וטיפה" משמש כמושג הלכתי המאפשר המשך מלאכה אל תוך שבת.

נבדוק כעת את השמוש במושג "קדש עליו היום" בירושלמי.⁴

שבת פרק ג ה"א ⁵ :	שבת פרק ד ה"ב ⁶ :	עירובין פרק ד ה"ד ⁷ :
נטלו מבעוד יום מחזירו מבעוד יום	נטלו מבעוד יום מחזירו מבעוד יום	בירר לו מבעוד יום חוזר בו מבעוד יום
נטלו משחשיכה מחזירו משחשיכה	נטלו משחשיכה מחזירו משחשיכה	משחשיכה חוזר בו משחשיכה
נטלו מבעוד יום וקדש עליו היום רבי סימון דתרי בשם רבי הושעיה הניחו בארץ אסור לטלטלו	/ה"ג/ נטלו מבעוד יום וקדש עליו היום רבי בא בשם רב יהודה אם נתקלקלה הגומא אסורה.	בירר לו מבעוד יום וקדש עליו היום נישמעניה מן הדא לא יכנס דברי רבי מאיר רבי יודה אומר יכנס לא על הדא אמר' אלא על רישיה דפירקא מי שהוציאוהו גוים או רוח רעה איתאמרת עליה אמר רבי בון מודה רבי יודה שאם ברר לו שאינו יכול לחזור בו

אנו רואים תבנית שחוזרת על עצמה בשלש סוגיות. "קדש עליו היום" מפסיק בין נטילה והחזרה, גילוי והטמנה, ברירת תחום שבת וחזרה מן הברירה. שלש הלכות אלו עוסקות במצב ייחודי – פעולה המותרת כולה מבעוד יום, או כולה משחשיכה. השאלה מתעוררת כאשר שבת קדשה באמצע הפעולה. השאלה יכולה להתעורר רק לפי תפיסת "קדש עליו היום" של ב"ש שהראנו קודם, הגורסת את כניסת שבת כמחיצה מפסיקה בין חול לקדש. מה שמנחה את פסיקת הירושלמי – אם התהליך אינו מופסק באופן פנימי ("הניחו בארץ") או חיצוני ("נתקלקלה הגומא"), הוא יכול להמשך אל תוך שבת, כפי שרואים בשתי ההלכות הראשונות. לעומת זאת, מאחר שחזרה מברירת התחום אינה השלמה של מעשה הברירה, אלא מעשה שלם בפני עצמו הנעשה בנפרד מן המעשה השלם של הברירה הראשונה, פסיקת הירושלמי היא שאם "קדש עליו היום" אינו יכול לחזור בו.

⁴ מקורות נוספים בירושלמי המשתמשים ב"קדש עליו היום":

ברכות פ"א ה"ה, שבת פ"א ה"א, שבת פ"א ה"ח, שבת פ"ג ה"א, שבת פ"ד ה"ג.

⁵ הסוגיה דנה בנטילת והחזרת כלי מע"ג כירה בע"ש ובשבת עצמה ובחשש האם החזרה ונטילה יגרמו לליבוי הגחלים (מלאכת הבערה).

⁶ הסוגיה דנה בטמינת כלים ע"מ לשמור את חומם, בהוצאתם וטמינתם מחדש בע"ש ובשבת עצמה.

⁷ מי שישן בדרך בע"ש יכול משהתעורר לברור כוון מסוים וליצור תחום שבת של אלפיים אמה. אם עדיין לא מימש את התחום

ד.

נחזור להסבר הירושלמי את שיטת ב"ש בתוספתא (שבת דף ג' ע"ד). הסברנו – עפ"י הגר"ש ליברמן, כי במלאכות המתחילות כבר מע"ש ומתמשכות אל תוך שבת ("פותקין וכו'") לא אכפת לב"ש אם המלאכה תמשך גם בשבת. עדיין נשארת השאלה כיצד מותרת תפיסת "השביתה המוחלטת" של ב"ש, הנגזרת ממדרש פסוקים זהה למכילתא דרשב"י, רשות למלאכה כלשהיא. הרי סוף-סוף גם אותן מלאכות מותרות נגרמו ע"י האדם המצווה על השביתה. השאלה נפתרת עם הבהרתנו את מושג השבת של ב"ש בתוספתא. "קדש עליו היום" מגדיר את כל המציאות בזמן מסוים כשבת קדש. – ברגע שהיום קדש, המציאות הקיימת מתקדשת כפי שהיא, אך היא כוללת מלאכה שתוצאתה כבר התחילה. המציאות הדינמית הזאת גופא היא המציאות הקיימת הטבעית ואינה אסורה בשבת. המלאכות האסורות כגון, צליית בשר או שרייה מע"ש אסורות כיון שתוצאת המלאכה מתחילה ומסתיימת בתוך שבת עצמה, ולכן אין התוצאה חלק מהטבע (המציאות הקיימת) בכניסת השבת, ובשל כך, אסורה⁸.

סיכום

- א. ראינו כיצד הביטוי "קדש עליו היום" במדרש ילמדנו מתאר את יום השבת כיישות עצמאית הנכנסת מאליה.
- ב. ב"ש בתוספתא ברכות משתמשים ב"קדש עליו היום" כמתאר מציאות הלכתית שממנה נגזרת עמדתם שמברך על היום ואח"כ מברך על היין.
- ג. ראינו מס' תוספתות שבהן "קדש עליו היום" מתאר שבת הנכנסת על מציאות דינמית. במשניות המקבילות מתוארים אותם מצבים ומחלוקות של התוספתות ללא שמוש ב"קדש עליו היום". ניתן לומר כי אפשר שמשתקפות מן התוספתא והמשנה שתי שיטות הלכתיות מקבילות, זו שמכירה ב"קדש עליו היום" וזו שאינה מכירה בה.
- ד. אנו משווים את מכילתא דרשב"י, המשנה והתוספתא במחלוקת ב"ה וב"ש לעניין מלאכות המתחילות בע"ש ומתמשכות אל תוכה. מול העקביות של המכילתא דרשב"י – איסור גורף של כל המלאכות – נראית התוספתא תמוהה. אותו מדרש פסוקים שעליו מתבססים ב"ש במכילתא דרשב"י באיסורם הכולל, נמצא בתוספתא, אולם, בתוספתא שנויה גם רשימת

בהליכה, יש לו רשות לחזור בו מן הכוון.

⁸ אם נקבל את הנחתנו שרבי לא גורס את "קדש עליו היום" כי הוא מאפיין מציאות הלכתית שמתאפשרת רק לשיטת ב"ש, ומשנתנו ב"ה אליבא דר"ע, מתבאר מדוע אין במשנתנו בשבת היתר של "פותקין וכו'". היתר זה נובע מתפיסת "קדש עליו היום" של ב"ש, ולכן אין לו מקום במשנתנו.

יש לעיין, אם משניות בלשון קצרה כגון משנתנו (שבת פ"א משניות ד-ח) מהוות מסד לתוספתא מאוחרת המוסיפה טעם ו/או פסוק, או שיש מחלוקת עקרונית בין משניות לתוספתות הנ"ל אם ההלכה הנשנית נובעת מהטעם ו/או הפסוק (תוספתא) או מנותקת מהם (משנה). עיין למשל ברכות פ"ו מ"א – תוספתא ברכות פ"ד ה"א, עירובין פ"א מ"א – תוספתא עירובין פ"א

- היתרים. לא מובן כיצד מתישב מדרש הפסוקים עם ההיתרים הללו.
- ה. הירושלמי בסוגיין מיוסד על התוספתא. ראינו את הסברו של הגר"ש ליברמן על למלאכות המותרות – כולן תהליך אחיד המתחיל מבעוד יום ונמשך אל תוך שבת. הירושלמי מגדיר מונח "נעקרה כל טיפה וטיפה" ומשתמש בו במהלך הסוגיין ע"מ לבאר את היתרי ב"ש הנ"ל.
- ו. ראינו שלש סוגיות בירושלמי בהן "קדש עליו היום" מתאר מצב הלכתי שאינו ניתן להבנה בלא ההסבר שהיצגנו – ללא תפיסה של יום השבת הקדש מעצמו ומקפיא את המציאות, לא מובן מדוע מתעוררת שאלה על מעשה שהסוגיין עצמה מציינת שאין בו חילול שבת. רק מחיצת ה"קדש" בין חול לקודש מאפשר את הבנת הירושלמי. עפ"י פסק הירושלמי אם יום השבת "קדש" בזמן התהליך והתהליך לא הופסק, הוא יכול להמשיך אל תוך השבת.
- ז. אנו מציגים הסבר אפשרי לשיטת ב"ש בתוספתא במלאכות וכו' ע"ס ב"ש בתוספתא ברכות, התוספתות הנוספות וסוגיות הירושלמי שהבאנו. לפי שיטת "קדש עליו היום" אם היום קדש על תהליך, התהליך מוגדר כחלק מן המציאות השבתית, ואלו בדיוק ההיתרים של ב"ש בתוספתא שבת.
- ח. הראנו אפשרות לתפיסת שבת ייחודית של ב"ש המתבססת על "קדש עליו היום", שמחד גוזרת שביתה טוטאלית ממלאכה, ומאידך מכילה בתוכה, מעצם הגדרתה, את ההיתרים שבתוספתא.

הערות הרב ביגמן:

- א. ההסבר בשיטת ב"ש בתוספתא ובירושלמי הכרחי וניתן להסיקו גם ללא הבירור הלשוני.
- ב. היחס המדויק בין המשמעות הלשונית של "קדש עליו היום" לבין השיטה ההלכתית של ב"ש טרם הובהר עד תום.
- ג. יש צורך בהסבר רחב למשמעות של הגוונים השונים בשיטת ב"ש ובשיטת ב"ה, ואכמ"ל.

ה"א.